

Sag C-215/21**Anmodning om præjudiciel afgørelse****Dato for indlevering:**

6. april 2021

Forelæggende ret:Juzgado de Primera Instancia n.º 2 de Las Palmas de Gran Canaria
(Spanien)**Afgørelse af:**

12. marts 2021

Sagsøger:

Zulima

Sagsøgt:

Servicios Prescriptor y Medios de Pagos E.F.C. S.A.U.

[Udelades]

KENDELSE**OM FORELÆGGELSE AF ET PRÆJUDICIELT SPØRGSMÅL FOR DEN
EUROPÆISKE UNIONS DOMSTOL**

[Udelades] [angivelse af sagen, den forelæggende ret og parterne]

FAKTISKE OMSTÆNDIGHEDER

FOR DET FØRSTE. – Der er ved denne ret indgivet et søgsmål efter den almindelige procedure af Zulima mod handelsselskabet Servicios Prescriptor y Medios de Pagos E.F.C. S.A.U. (tidligere Evofinance E.F.C. S.A.U.) med påstand om, at det fastslås, at låneaftalen er ugyldig, og om betaling af et beløb, idet det på grundlag af *artikel 2, litra b), i Rådets direktiv 93/13/EØF* er blevet gjort gældende, at sagsøgeren ikke handler som led i sit erhverv eller professionelle virke og har status som forbruger.

I stævningen er der nedlagt påstand om, at aftalen om revolverende kredit, som sagsøgeren og det sagsøgte handelselskab Servicios Prescriptor y Medios de Pagos E.F.C. indgik den 21. september 2016, erklæres ugyldig, da der er tale om en aftale på ågervilkår. Der er nedlagt påstand om, at det sagsøgte selskab pålægges at tilbagebetale forskellen mellem den kapital, der faktisk blev lånt, og det beløb, der faktisk blev betalt, og som [org. s. 2] overstiger den lånte kapital som følge af den nævnte aftale, eftersom det nævnte beløb omfatter såvel ordinære renter som gebyrer samt de ydelser, som fortsat finder anvendelse, samt lovbestemte renter, hvilket bør fastsættes ved dom, samt om, at sagsøgte betaler sagsomkostningerne. Der er ligeledes nedlagt påstand om, at det fastslås, at de generelle aftalebetingelser med hensyn til kontraktvilkåret om ordinære renter er ugyldige på grund af manglende gennemsigtighed, jf. EU's direktiver og lovgivningen til gennemførelse heraf.

FOR DET ANDET. – [Udelades] [nationale processuelle betragtninger]

[Udelades] Sagsøgte indgav et indlæg, hvori sagsøgte anmodede om henlæggelse af sagen, da kravene i søgsmålet var blevet fyldestgjort udenretsligt i henhold til *LEC's artikel 22*, og hvori sagsøgte anførte, at sagsøgte havde opsagt/ophævet/annulleret aftalen, samt at kunden ikke kunne foretage transaktioner med kortet. Sagsøgte anførte ligeledes, at debetsaldoen i form af renter og gebyrer var blevet annulleret, samt at tilbagebetalingen endelig ville udgøre det beløb, som sagsøgeren havde betalt for meget, i alt 326,04 EUR. Sagsøgte nedlagde endelig påstand om, at sagsøgte ikke skulle betale sagsomkostningerne i henhold til *LEC's artikel 22*.

FOR DET TREDJE. Ved en foranstaltning med henblik på sagens tilrettelæggelse af 11. september 2020 og i overensstemmelse med *LEC's artikel 20, stk. 3*, blev det besluttet at henlægge sagen, da sagsøgeren ikke længere havde en legitim interesse i at opnå en effektiv retsbeskyttelse.

Sagsøgeren anfægtede den af sagsøgte påståede udenretslige fyldestgørelse på grundlag af de argumenter, der fremgik af det indgivne indlæg. Sagsøgeren har nærmere bestemt anført, at sagsøgeren inden sagsanlægget havde fremsat et forudgående påkrav mod sagsøgte, uden at dette blev efterkommet, og i hvilken forbindelse sagsøgte oplyste, at sagsøgte ikke ville tage sagsøgerens krav til følge, og sagsøgeren har for det andet anført, [at] der reelt ikke er sket udenretslig fyldestgørelse, eftersom kravet indeholdt tre punkter: ugyldighedserklæring af aftalen, da der er tale om en aftale på ågervilkår, tilbagebetaling af de uretmæssigt opkrævede beløb og betaling af sagsomkostningerne.

På baggrund af sagsøgerens anfægtelse blev parterne ved en foranstaltning med henblik på sagens tilrettelæggelse af 25. september 2020 tilsagt til at give møde i retten med henblik på *LEC's artikel 22, stk. 2*, hvilket møde blev fastsat til den 19. november 2020.

FOR DET FJERDE. – Inden forelæggelsen af det præjudicielle spørgsmål og i overensstemmelse med *artikel 19, stk. 3, litra b), i traktaten om Den Europæiske Union, artikel 267 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde* og artikel 4a i Ley Orgánica del Poder Judicial (lov om retsvæsenet) blev det ved beslutning af 24. november 2020 besluttet at høre sagens parter henset til den betydning, som EU-retten har for sagen, og parterne blev navnlig hørt med hensyn til fortolkningen af *artikel 6, stk. 1, og artikel 7, stk. 1, i direktiv 93/13*, sammenholdt med *LEC's artikel 22*, for så vidt angår afgørelsen om sagsomkostninger, når sagen afsluttes på grund af udenretslig fyldestgørelse eller ved bortfald af tvistens genstand. Sagsøgerens repræsentant fremførte argumenter mod forelæggelsen af det præjudicielle spørgsmål. Sagsøgte repræsentant fremførte ingen argumenter.

RETLIGE OMSTÆNDIGHEDER

[Org. s. 3] FOR DET FØRSTE. – Hovedsagens genstand

- 1 I stævningen er der nedlagt påstand om, at det fastslås, at aftalen om revolverende kredit, som sagens parter indgik den 21. september 2016, er ugyldig, da den i aftalen fastsatte rente har karakter af ågerrente. Forbrugeren har principalt nedlagt påstand om, at låneaftalen på grundlag af spansk ret erklæres ugyldig, eftersom den indeholder ågerrenter.
- 2 Samtidig er der nedlagt påstand om, at det fastslås, at de generelle aftalebetingelser er ugyldige og/eller skal udelades (kontraktvilkåret om ordinære renter, på grund af manglende oplysninger og manglende gennemsigtighed), jf. EU's direktiver og den lovgivning, der gennemfører disse.
- 3 [Udelades] [Gentagelse af den omstændighed, at sagsøgeren har status som forbruger]
- 4 Inden udløbet af fristen indgav sagsøgte svarskrift, hvori sagsøgte anførte, at der var sket udenretslig fyldestgørelse, samt at sagsøgerens krav var blevet fyldestgjort, hvilket var sket i overensstemmelse med *artikel 22 i Ley de Enjuiciamiento Civil* (den civile retsplejelov). Sagsøgeren anfægtede anbringendet om udenretslig fyldestgørelse, og parterne blev tilsagt at give møde, således som LEC foreskriver i de tilfælde, hvor parterne har fremført deres respektive argumenter.
- 5 Det synes at fremgå af anbringenderne og af dokumentationen i sagsakterne, at der faktisk foreligger en udenretslig fyldestgørelse, som giver sagsøgte ret til at annullere aftalen og tilbagebetale de beløb, der er modtaget med urette. Det fremgår af sagsakterne, at der findes forudgående påkrav fremsat pr. registreret fax mod sagsøgte med henblik på ugyldighedserklæring af den indgåede aftale og tilbagebetaling af de beløb, der er modtaget med urette. Sagsøgte besvarede

påkravene og afviste at anvende den ordinære rente samt at tilbagebetale de beløb, der er modtaget med urette.

FOR DET ANDET. – De omtvistede spørgsmål i hovedsagen

- 6 Såfremt det fastslås, at der er sket udenretslig fyldestgørelse, eftersom forbrugerens krav er blevet fuldstændig fyldestgjort, følger det af *LEC's artikel 22*, at ingen af parterne skal betale sagsomkostningerne til den anden part.
- 7 Dermed må der forelægges et præjudicielt spørgsmål om, hvorvidt den nationale lovgivning, der er omhandlet i *LEC's artikel 22* i tilfælde af udenretslig fyldestgørelse, når der er tale om en forbruger, i hvilken forbindelse ingen af parterne skal betale sagsomkostningerne til den anden part, udgør en overtrædelse af *artikel 6, stk. 1, sammenholdt med artikel 7, stk. 1, i direktiv 93/13*, når der er tale om en procedure, hvori en forbruger har nedlagt påstand om, at urimelige kontraktvilkår erklæres ugyldige (nærmere bestemt, at de ordinære renter er ugyldige på grund af manglende gennemsigtighed), og om en udenretslig fyldestgørelse bør ledsages af princippet om, at urimelige kontraktvilkår ikke er bindende, og princippet om afskrækkende virkning for den erhvervsdrivende, og at den erhvervsdrivende som følge heraf bør pålægges at betale sagsomkostningerne.
- 8 Det bør ligeledes tages i betragtning, at den i LEC fastlagte ordning ikke gør det muligt for retten at tage forudgående påkrav eller [**org. s. 4**] den sagsøgte erhvervsdrivendes onde tro i betragtning som grundlag for at pålægge den erhvervsdrivende at betale sagsomkostningerne i tilfælde af udenretslig fyldestgørelse.

FOR DET TREDJE. – EU-retten.

- 9 **Rådets direktiv 93/13/EØF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler**

Artikel 6

1. Medlemsstaterne fastsætter, at urimelige kontraktvilkår i en aftale, som en erhvervsdrivende har indgået med en forbruger, i henhold til deres nationale lovgivning ikke binder forbrugerens, og at aftalen forbliver bindende for parterne på i øvrigt samme vilkår, hvis den kan opretholdes uden de urimelige kontraktvilkår.

Artikel 7

Medlemsstaterne sikrer, at der i forbrugernes og konkurrenternes interesse findes egnede og effektive midler til at bringe anvendelsen af urimelige kontraktvilkår i aftaler, der indgås mellem forbrugere og en erhvervsdrivende, til ophør.

10 **24. betragtning til direktiv 93/13:** »medlemsstaternes retsmyndigheder og administrative organer skal råde over tilstrækkelige og effektive midler til at bringe anvendelsen af urimelige vilkår i forbrugeraftaler til ophør«.

11 **Domstolens dom af 21. december 2016 (sag C-154/15)**

»[...] 53. Artikel 6, stk. 1, i direktiv 93/13 bestemmer, at medlemsstaterne skal fastsætte, at urimelige kontraktvilkår i en aftale, som en erhvervsdrivende har indgået med en forbruger, i henhold til deres nationale lovgivning ikke binder forbrugeren.«

»54. Denne bestemmelse skal anses for en norm svarende til de nationale regler i den nationale retsorden, der har rang af ufravigelige retsgrundsætninger (jf. i denne retning dom af 30.5.2013, *Asbeek Brusse og de Man Garabito*, C-488/11, EU:C:2013:341, præmis 44).«

»56. På grund af arten og betydningen af den offentlige interesse, som den beskyttelse, der er sikret for brugerne, der befinder sig i en svagere stilling end den erhvervsdrivende, hviler på, pålægger direktiv 93/13, således som det fremgår af dettes artikel 7, stk. 1, sammenholdt med 24. betragtning hertil, medlemsstaterne at fastsætte egnede og effektive midler »til at bringe anvendelsen af urimelige kontraktvilkår i aftaler, der indgås mellem forbrugere og en erhvervsdrivende, til ophør« (dom af 30.4.2014, *Kásler og Káslerné Rábai*, C-26/13, EU:C:2014:282, præmis 78).«

12 **Domstolens dom (Tredje Afdeling) af 5. december 2013**

»[...] 30. Da der ikke er sket en harmonisering af de processuelle midler, som forbrugerbeskyttelsesforeningerne har til rådighed med henblik på at bringe anvendelsen af urimelige kontraktvilkår til ophør i såvel forbrugernes som konkurrenternes interesse, tilkommer det hver enkelt medlemsstat i sin nationale retsorden at fastsætte sådanne [org. s. 5] regler i medfør af princippet om sidstnævntes procesautonomi, dog på betingelse af at disse bestemmelser ikke må være mindre gunstige end dem, der gælder for tilsvarende situationer, der er underlagt national ret (ækvivalensprincippet), og at de i praksis ikke må gøre det umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at udøve de rettigheder, der er tillagt forbrugerbeskyttelsesforeningerne ved EU-retten (effektivitetsprincippet) (jf. analogt dom af 14.3.2013, sag C-415/11, *Aziz*, ECLI:EU:C:2013:164, præmis 50, og af 18.4.2013, sag C-565/11, *Irimie*, ECLI:EU:C:2013:250, præmis 23 og den deri nævnte retspraksis) [...]«

13 **Domstolens dom (Fjerde Afdeling) af 16. juli 2020 i de forenede sager C-224/19 og C-259/19**

»96. [...] Det er imidlertid nødvendigt at træffe afgørelse om spørgsmålet om, hvorvidt det at pålægge forbrugeren sagsomkostningerne i en sag afhængigt af de beløb, som er blevet tilbagebetalt denne forbruger, selv om vedkommende har fået

medhold med hensyn til det omtvistede vilkårs urimelige karakter, er foreneligt med effektivitetsprincippet.«

»98. I den foreliggende sag giver direktiv 93/13 forbrugeren ret til at anlægge sag med påstand om, at det fastslås, at et kontraktvilkår er urimeligt, og at det ikke skal anvendes. At udfaldet af fordelingen af sagsomkostningerne kun gøres afhængigt af de beløb, der er betalt med urette, og som kræves tilbagebetalt, kan imidlertid afholde en forbruger fra at udøve den nævnte ret, i betragtning af de omkostninger, som en retssag ville medføre (jf. i denne retning dom af 13.9.2018, Profi Credit Polska, C-176/17, EU:C:2018:711, præmis 69).«

»99. [...] *artikel 6, stk. 1, og artikel 7, stk. 1, i direktiv 93/13* samt effektivitetsprincippet skal fortolkes således, at disse er til hinder for en ordning, der giver mulighed for at pålægge forbrugeren at bære en del af sagsomkostningerne, alt efter størrelsen på de uretmæssigt betalte beløb, der er blevet restitueret forbrugeren, efter at et kontraktvilkår erklæres ugyldigt, fordi det er urimeligt, idet en sådan ordning indebærer en væsentlig hindring, der kan afholde forbrugeren fra at udøve den ret til en effektiv domstolsprøvelse af den eventuelt urimelige karakter af kontraktvilkår, som er tillagt ved direktiv 93/13.«

FOR DET FJERDE. – De nationale retlige rammer, som hovedsagen henhører under.

14 Den civile retsplejelovs artikel 22

[...] Artikel 22. Afslutning af sagen på grund af udenretslig fyldestgørelse eller ved bortfald af tvistens genstand.

1. Når der på grund af indtrufne omstændigheder med hensyn til søgsmålet og modkravet ikke længere foreligger en legitim interesse i at opnå den ønskede effektive retsbeskyttelse, fordi sagsøgerens krav, og eventuelt sagsøgtens modkrav, er blevet fyldestgjort uden for sagen, eller af andre grunde, fastslås denne omstændighed, og, hvis der foreligger en aftale mellem parterne, fastslår justitssekretæren, at sagen er afsluttet, uden at der skal træffes afgørelse om sagsomkostningerne.

2. Hvis en af parterne gør gældende, at den pågældende fortsat har en legitim interesse, idet vedkommende med behørig begrundelse afviser, at der er sket udenretslig fyldestgørelse af den pågældendes krav, eller anfører andre argumenter, tilsiger justitssekretæren parterne til at møde for retten inden for en frist på ti dage alene med henblik på dette spørgsmål.

[Org. s. 6] Efter mødet afsiger retten kendelse inden for ti dage om spørgsmålet om, hvorvidt sagen skal fortsættes, og omkostningerne i forbindelse med denne sag skal bæres af den part, som ikke har fået medhold i sin påstand.

3. Kendelser, hvori det fastslås, at sagen fortsættes, kan ikke appelleres. Kendelser, hvori det fastslås, at sagen afsluttes, kan appelleres.

15 Den civile retsplejelovs artikel 394

1. I kontradiktoriske sager betaler den part, som ikke har fået medhold i alle sine påstande, sagsomkostningerne i første instans, medmindre retten med en behørig begrundelse finder, at sagen rejste alvorlig retlig eller faktisk tvivl.

FOR DET FEMTE. – Vanskeligheder i forbindelse med fortolkningen og tilpasningen af den nationale lovgivning til EU-retten, som er relevante for afgørelsen i hovedsagen. Om anmodningen om præjudiciel afgørelse.

- 16 Det er nødvendigt at afgøre, om den begrænsning, som den statslige procesret tillader, for så vidt som der ikke træffes afgørelse om sagsomkostninger i tilfælde af udenretslig fyldestgørelse, er forenelig med effektivitetsprincippet. Det drejer sig nærmere bestemt om at afgøre, om reglen i sig selv gør det umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at udøve de rettigheder for retsinstanterne, som EU-retten tillægger forbrugere, idet denne regel udgør en begrænsning for en forbruger, hvis rettighed er blevet anerkendt, eftersom den pågældende skal bære de økonomiske omkostninger ved den sag, der skyldes den erhvervsdrivendes retsstridige adfærd, så meget desto mere i tilfælde som det foreliggende, hvor forbrugeren har fremsat forudgående påkrav mod den erhvervsdrivende, uden at disse påkrav blev efterkommet på daværende tidspunkt, således at forbrugeren skal bære sagsomkostningerne, hvilket ikke forekommer rimeligt.
- 17 Direktiv 93/13 giver forbrugeren ret til at anlægge sag med påstand om, at det fastslås, at et kontraktvilkår er urimeligt, og at det ikke skal anvendes. At udfaldet af fordelingen af sagsomkostningerne i en sag af denne art gøres afhængigt af sagsøgtens konkrete proceshandlinger, uanset om forbrugeren har fremsat forudgående påkrav, som ikke er blevet efterkommet, kan imidlertid afholde en forbruger fra at udøve den nævnte ret, i betragtning af de omkostninger, som en retssag ville medføre (jf. i denne retning dom af 13.9.2018, Profi Credit Polska, C-176/17, EU:C:2018:711, præmis 69).
- 18 Det fremgår af Domstolens praksis, at fordelingen af sagsomkostningerne i en retssag, der er indbragt for retsinstanterne, er omfattet af medlemsstaternes procesautonomi, såfremt ækvivalensprincippet og effektivitetsprincippet er overholdt.

Derfor er det nødvendigt at træffe afgørelse om spørgsmålet om, hvorvidt det at pålægge forbrugeren sagsomkostningerne i tilfælde af en udenretslig fyldestgørelse, således som det følger af *LEC's artikel 22*, er foreneligt med effektivitetsprincippet, navnlig i de tilfælde, hvor der findes forudgående påkrav mod den erhvervsdrivende, som ikke er blevet efterkommet, hvilket naturligvis begrunder behovet for at gå rettens vej med de dertil hørende udgifter for forbrugeren, idet det i forbindelse med det ovenstående tages i betragtning, at

forbrugeren, når det fastslås, at der er sket udenretslig fyldestgørelse, reelt gives fuldt medhold i sine påstande, som udspringer af den urimelige karakter af det kontraktvilkår, som den erhvervsdrivende har indsat. **[Org. s. 7]**

- 19 Hvis der er tale om en udenretslig fyldestgørelse eller et bortfald af tvistens genstand som omhandlet i *LEC's artikel 22*, og det efter afholdelsen af det i nævnte artikel fastlagte møde reelt fastslås, at forbrugeren er blevet fyldestgjort, da den erhvervsdrivende har anerkendt, at det anfægtede kontraktvilkår er ugyldigt, betyder dette, at den processuelle regel foreskriver, at der ikke skal træffes afgørelse om sagsomkostningerne, hvilket indebærer, at forbrugeren har måttet bære omkostningerne til proceduren. I så fald, og for ikke at afskrække forbrugeren, bør retten da respektere forbrugers skadesløshed og tilsidesætte *LEC's artikel 22*, for så vidt som det deri fastslås, at udenretslig fyldestgørelse indebærer, ingen af parterne skal betale sagsomkostningerne til den anden part, selv om det fastslås, at den erhvervsdrivende er i ond tro, i betragtning af de forudgående påkrav, som forbrugeren har fremsat, og under alle omstændigheder pålægge det sagsøgte finansieringsinstitut at betale sagsomkostningerne?
- 20 Det ønskes nærmere bestemt oplyst, om *artikel 6, stk. 1, og artikel 7, stk. 1, i direktiv 93/13*, henset til princippet om, at urimelige kontraktvilkår ikke er bindende for forbrugeren, og til princippet om afskrækkende virkning i direktiv 93/13, skal fortolkes således, at disse bestemmelser er til hinder for en ordning, hvorefter forbrugeren bærer sagsomkostningerne i tilfælde af udenretslig fyldestgørelse, når den erhvervsdrivende har anerkendt, at et kontraktvilkår er ugyldigt, fordi det er urimeligt. Det fremgår således af sagsakterne, at en anvendelse af *LEC's artikel 22* kan medføre, at en erhvervsdrivende ikke pålægges at betale alle sagsomkostningerne, når der reelt gives fuldstændig medhold i et søgsmål anlagt af en forbruger med påstand om, at et urimeligt kontraktvilkår kendes ugyldigt, da den erhvervsdrivende fuldt ud anerkender dette, og der desuden er dokumentation for forudgående påkrav i samme retning fra forbrugeren, uden at disse er blevet efterkommet af den erhvervsdrivende, hvorefter forbrugeren har set sig nødsaget til at gå rettens vej, uden at forbrugers ret til godtgørelse af sagsomkostninger anerkendes i tilfælde af udenretslig fyldestgørelse.
- 21 Ifølge den fortolkning, som fremgår af den nationale retspraksis, og hvorefter det ikke er muligt at vurdere, om der foreligger særlige omstændigheder, der kan begrunde, at sagsøgte pålægges sagsomkostningerne, synes lovgivningen med hensyn til sagsomkostninger i *LEC's artikel 22* endelig at kunne afholde forbrugeren fra at anlægge et søgsmål med påstand om, at et kontraktvilkår er ugyldigt, hvis den pågældende skal afholde sagsomkostningerne afhængig af den erhvervsdrivendes handlinger, når sidstnævnte vælger at fyldestgøre forbrugers krav udenretsligt.

På baggrund af ovenstående argumentation har retten truffet følgende

[Udelades]

AFGØRELSE

Sagen udsættes på dette trin i sagen, som er afgørende for afgørelsen af tvisten, og Domstolen forelægges følgende:

PRÆJUDICIELLE SPØRGSMÅL:

I forbindelse med forbrugerens klage over urimelige kontraktvilkår på grundlag af direktiv 93/13/EØF og i tilfælde af, at der sker udenretslig fyldestgørelse, indebærer *artikel 22 i Ley de Enjuiciamiento Civil* (den civile retsplejelov), at forbrugerne skal bære sagsomkostningerne uden hensyntagen til den forudgående adfærd udvist af den erhvervsdrivende, som ikke efterkom de forudgående påkrav. Udgør denne spanske processuelle regel en væsentlig hindring, der kan afholde forbrugerne fra at udøve retten til en effektiv domstolsprøvelse af den eventuelt urimelige karakter af kontraktvilkår **[org. s. 8]** i strid med effektivitetsprincippet og med *artikel 6, stk. 1, og artikel 7, stk. 1, i direktiv 93/13?*

[Udelades] [afsluttende standardformuleringer]

ARBEJDSDOKUMENT